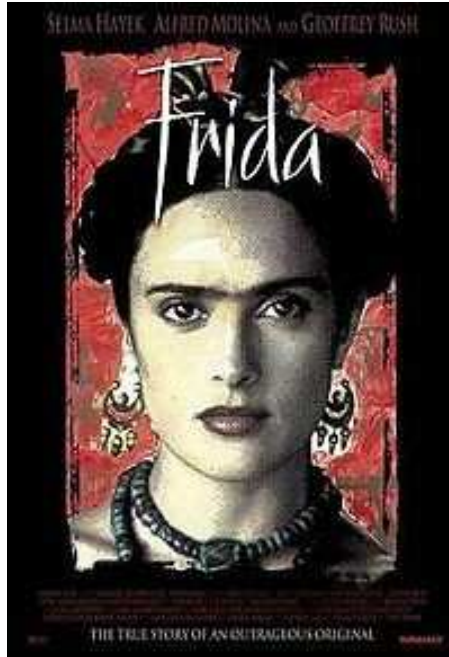

**ΜΠΣ ΤΠΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠ/ΣΗ
Η ΚΙΝΟΥΜΕΝΗ ΕΙΚΟΝΑ ΩΣ ΜΕΣΩ ΕΚΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ '09 - '10**

**Εργασία: Ανάλυση της ταινίας «Φρίντα» («Frida»)
Δημιουργός: Χριστίνα Οικονόμου (xrisoik@sch.gr)**

Πόστερ για τη διαφήμιση της ταινίας «Φρίντα»

Η **Μίραμαξ Φίλμς** (Miramax Films) παρουσιάζει σε συνεργασία με την Μάργκαρετ Ροζ Παρέντσιο (Margaret Rose Parenchio), μια παραγωγή της Βενταναρόσα (Ventanarosa) σε συνεργασία με τη Λάιονς Γκέιτ Φίλμς (Lions Gate Films).

Έτος παραγωγής: 2002

Σκηνοθεσία: Τζούλι Τέιμορ (Julie Taymor)

Σενάριο: Κλάνσι Σένγκλαντ (Clancy Sigeland), Νταϊάν Λέικ (Diane Lake), Γκέγκορι Νάβα (Gregory Nava), Άννα Τόμας (Anna Thomas), βασισμένο στο ομόνυμο βιβλίο της Χάιντεν Χερέρα (Hayden Herrera)

Παίζουν οι ηθοποιοί:

Φρίντα Κάλο (Frida Kahlo) - Σάλμα Χάγιεκ (Salma Hayek)
Ντιέγκο Ριβέρα (Diego Rivera) - Άλφρεντ Μολίνα (Alfred Molina)
Λέων Τρότσκι (Leon Trotsky) - Τζέφρι Ρας (Geoffrey Rush)
Τίνα Μοντότι (Tina Modotti) - Άσλεϊ Τζαντ (Ashley Judd)
Ντέιβιντ Σικιέρος (David Alfaro Siqueiros) – Αντόνιο Μπαντέρας (Antonio Banderas)
Νέλσον Ροκφέλερ (Nelson Rockefeller) - Έντγουαρντ Νόρτον (Edward Norton)
Λούπε Μαρίν (Lupe Marin) – Βαλέρια Γκολίνο (Valeria Golino)
Κριστίνα Κάλο (Cristina Kahlo) – Μία Μαέστρο (Mia Maestro)
Γκιγιέρμο Κάλο (Guillermo Kahlo) – Ρότζερ Ρις (Roger Rees)
Ματίλντα Κάλο (Matilde Kahlo) - Πατρίσια Ρέγιες Σπινδόλα (Patricia Reyes Spindola)
Γκέις (Gracie) – Σάφρον Μπουρόζ (Saffron Burrows)
Ναταλία Τρότσκι (Natalia Trotsky) – Μαργαρίτα Σανς (Margarita Sanz)
Άλεξ (Alejandro Gomez Arias) - Ντιέγκο Λούνα (Diego Luna)

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α	Σ Ε Λ Ι Δ Α
- Περίληψη ταινίας	3
- Βασικά χαρακτηριστικά της ταινίας	3
- Περιγραφή των εφηβικών χρόνων της Φρίντα	4
- Το ατύχημα της Φρίντα	5
- Η σχέση, το ειδύλλιο και ο γάμος της Φρίντα με τον Ντιέγκο	6
- Το ταξίδι του ζευγαριού στην Αμερική	8
- Διατάραξη της σχέσης του ζευγαριού, επιστροφή της Φρίντα στο Μεξικό	9
- Η γνωριμία της Φρίντα με τον Λέων Τρότσκι και το ταξίδι της στο Παρίσι	9
- Το διαζύγιο και η επανένωση με τον Ντιέγκο	10
- Το τέλος της ταινίας	11
- Σχόλια για την ταινία	12
- Βιβλιογραφία – Διαδυκτιογραφία	13

Λάδι σε καμβά, «Ο μυστικός δείπνος», από την Φρίντα Κάλο

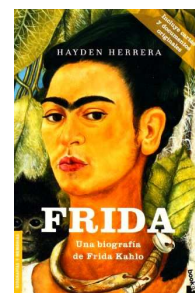
Περίληψη ταινίας

Η ταινία «Φρίντα» είναι η εξιστόρηση της ζωής της σπουδαίας Μεξικανής ζωγράφου του 20^{ου} αιώνα Φρίντα Κάλο, εστιάζοντας στη σχέση της με τον μέντορα και σύζυγό της, Ντιέγκο Ριβέρα, η οποία τάραξε τα νερά του Μεξικάνικου καλλιτεχνικού κόσμου και όχι μόνο. Εκτός από τη σχέση με τον Ριβέρα η ταινία καλύπτει όλη τη ζωή της Κάλο από τα φοιτητικά της χρόνια έως το γάμο της με τον Ριβέρα, από τα ταξίδια της σε Ευρώπη και Αμερική έως τους προκλητικούς, για την εποχή εκείνη, ερωτικούς δεσμούς με άλλες γυναίκες και από την παράνομη κι αμφιλεγόμενη σχέση της με τον Λέον Τρότσκι έως το θάνατό της. Στην πορεία θα συναντήσουμε τον Ντέιβιντ Σικιέρος, αντίπαλο του Ριβέρα, την ιταλίδα φωτογράφο Τίνα Μοντότι και τον πολυεκατομμυριούχο Νέλσον Ροκφέλερ. Η ταινία έχει φόντο τις μεγάλες ιστορικές αλλαγές που έγιναν στη Λατινική Αμερική στις αρχές του 20ού αιώνα. Η Φρίντα Κάλο χτυπήθηκε από τη μοίρα όταν το 1925 ένα αυτοκινητιστικό ατύχημα άλλαξε τη ζωή της για πάντα. Η αποκατάσταση της υγείας της αποδείχθηκε επίπονη οδηγώντας την Φρίντα στα μονοπάτια της μοναξιάς. Έτσι ξεκίνησε να περνά τον χρόνο της, προσπαθώντας να εκφράσει τα συναισθήματά της μέσα από τη ζωγραφική.

Βασικά χαρακτηριστικά της ταινίας

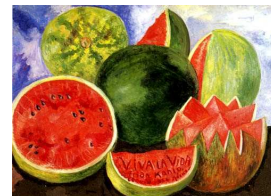
Οι κινηματογραφιστές φαίνεται να έχουν προβεί σε εκτενή και λεπτομερή ιστορική έρευνα. Η ταινία βασίζεται στο έγκυρο βιβλίο της Χάιντεν Χερέρα «Φρίντα: Η βιογραφία της Φρίντα Κάλο» και προφανώς αντλεί γενναϊόδωρα από το ημερολόγιο που η ζωγράφος κρατούσε κατά τα δέκα τελευταία χρόνια της ζωής της. Έχουν ενσωματωθεί πολλές λεπτομέρειες από τις πηγές αυτές ευσυνειδήτως στην ταινία, συμπεριλαμβανομένων και σκηνών που εκ νέου δημιούργησαν αρκετές διάσημες φωτογραφίες περιόδου. Αν και η ταινία ανοίγει με μια σκηνή που δείχνει την Φρίντα λίγες εβδομάδες πριν από τον θάνατό της, το υπόλοιπο της αφήγησης είναι μια εκτεταμένη αναδρομή στο παρελθόν που προχωρά χρονολογικά μέχρι να φτάσει στο ίδιο σημείο από το οποίο ξεκίνησε και να τελειώσει με το θάνατο της Φρίντα.

Κάνοντας μετάταξη από την Σαιξπηριακή πολυπλοκότητα της ντεμπούτο ταινία της «Τίτο», με τη δυνατή και εφευρετική σκηνοθεσία της η Τζούλι Τέιμωρ δίνει έμφαση στην παθιασμένη αγάπη της Κάλο για τον συνάδελφο της ζωγράφου, Ντιέγκο Ριβέρα. Συμπαρωγός και πρωταγωνίστρια η Σάλμα Χάγιεκ -στο ρόλο της Φρίντα Κάλο- δίνει στο χαρακτήρα μια εικόνα γυναικείας ανεξαρτησίας, θάρρους και αιρετικότητας, πρόβλεψη ειδική για να προσεγγίσει γυναίκες θεατές. Θολή οπτική εικόνας, τολμηρή σεξουαλική στάση και έντονα χαραγμένοι χαρακτήρες βοηθούν την ταινία να πάει πέρα από το ακροατήριο των φίλων της τέχνης, για τους οποίους η Κάλο είναι ένα γνωστό όνομα και να προσεγγίσει ένα ευρύτερο κοινό. Στην προσέγγιση της η σκηνοθέτης έδωσε προτεραιότητα στην απεικόνιση του περίπλοκου και πολλές φορές χαοτικού συναισθηματικού τοπίου της Φρίντα Κάλο. Άφησε το στερεότυπο της «βασανισμένης γυναίκας» και επικεντρώθηκε στην αίσθηση της ζωής, στην αναζήτηση της απόλαυσης και της ηδονής, στο πάθος, στα πάθη και στον έρωτα. Όπως δηλώνει η σκηνοθέτης, η Φρίντα: «ήταν μια γυναίκα που υπερέβη τον πόνο, όπως υπερέβη και μια πολύ δύσκολη ερωτική σχέση. Είναι η πιο ρομαντική ιστορία που συνάντησα».

Εξώφυλλο από το βιβλίο της Χάιντεν Χερέρα «Φρίντα: Η βιογραφία της Φρίντα Κάλο»

Η βραχύσωμη Μεξικανή ηθοποιός Σάλμα Χάγιεκ (που εμφανισιακά θυμίζει την Κάλο, ειδικά με το άνοιγμα μέικ-απ) επτά χρόνια αγωνίζονταν για να πάρει το ρόλο. Ενδιαφέρον για να παίξουν τη ζωγράφο είχαν δείξει τόσο η Τζένιφερ Λόπεζ (Jennifer Lopez) όσο και μια μεγάλη θαυμάστρια της Κάλο, η Μαντόνα (Madonna), που έχει στη συλλογή της έργα της ζωγράφου. Η ταινία είναι προσωποκεντρική, οι απαιτήσεις του κεντρικού ρόλου πολύ μεγάλες και η ευθύνη της Σάλμα Χάγιεκ τεράστια σε ό, τι έχει σχέση με την προσωπική της παρέμβαση στο ρόλο σε συνάρτηση με τα ιστορικά δεδομένα. Η Σάλμα Χάγιεκ φέρνοντας μια φλογερή ζεστασιά και προσιτότητα στο ρόλο, αποδεικνύει ότι κάνει μια καλή προσπάθεια ηθοποιίας, καθώς απεικονίζει την αδάμαστη θέληση της Κάλο για να ζήσει, να αγαπήσει και να ζωγραφίσει. Γι' αυτό άλλωστε και η ταινία ήταν υποψήφια το 2003 για Όσκαρ Α' γυναικείου ρόλου. Η Σάλμα Χάγιεκ δηλώνει για την προσωπικότητα της ηρωίδας που υποδύθηκε: «Σίγουρα η Φρίντα Κάλο υπέφερε μεγάλο σωματικό και ψυχικό πόνο, αλλά το γεγονός ότι τον μετέφερε στον καμβά ήταν μια μορφή ξορκισμού. Το έκανε με μια πολύ ιδιαίτερη αίσθηση χιούμορ. Δεν τη βλέπω σαν μια σκυθρωπή, λυπημένη γυναίκα και θα σας πω γιατί. Καταρχάς, κανένας δεν ζωγραφίζει τον τελευταίο του πίνακα, ενώ γνωρίζει ότι πεθαίνει, δίνοντάς του τον τίτλο «Ζήτω η ζωή». Σηκωνόταν το πρωί, περνούσε ώρες στολίζοντας τον εαυτό της για να πάει στην αγορά ή για να μείνει σπίτι να ζωγραφίσει. Αυτό το πνεύμα -να σηκώνεσαι και να μεταμορφώνεσαι σε κινητό έργο τέχνης- δεν μπορεί να ανήκει σε μια καταθλιπτική, σκοτεινή προσωπικότητα».

Λάδι σε καμβά,
«Ζήτω η ζωή», 1954,
από την Φρίντα Κάλο

Περιγραφή των εφηβικών χρόνων της Φρίντα

Μέσα από μια υπέροχη μεξικάνικη εξωδιηγητική μουσική, που το μοτίβο της γίνεται άλλοτε πιο αργό και άλλοτε πιο γρήγορο ακολουθώντας την κίνηση και τα συναισθήματα της Φρίντα, ενώ οι φυσικοί ήχοι της ταινίας συνυπάρχουν, περνάμε, από το φορτηγό που μεταφέρει το κρεβάτι με το πονεμένο σώμα της Φρίντα, στην επόμενη ακολουθία (σεκανς) με μοντάζ ενότητας. Η μουσική, που δημιούργησε ο Έλιοτ Γκόλντεθαλ (Elliot Goldenthal), ταιριάζει εξαιρετικά στην ταινία. Ακολουθεί τη μεξικάνικη λαϊκή μουσική, που είναι πολύ κοντά στην λυρική μουσική και άξια κατάφερε να δώσει στην ταινία το Όσκαρ καλύτερης και πρωτότυπης μουσικής, 2003.

Η ακολουθία ανοίγει με την Φρίντα ως έφηβη το 1922 στην Πόλη του Μεξικού στο σχολείο που πήγαινε, να κατασκοπεύει με την παρέα της και τον φίλο της Άλεξ (που υποδύεται ο Ντιέγκο Λούνα) τον περίφημο ζωγράφο τοιχογραφιών Ντιέγκο Ριβέρα (που υποδύεται ο Άλφρεντ Μολίνα). Ο Ριβέρα ζωγραφίζει ένα γυμνό μοντέλο και στη συνέχεια, επιχειρεί να το αποπλανήσει. Για τη διασκέδαση της παρέας της Φρίντα, ο έρωτας του Ριβέρα διακόπτεται από τη σύζυγό του, Λούπε Μαρίν (που υποδύεται η Βαλέρια Γκολίνο). Έξυπνα εδώ η ταινία συνοψίζει την φιλήδονη φύση του ζωγράφου και την ακαταλληλότητα του ως σύζυγος. Αυτό επίσης ορίζει το κλίμα της σεξουαλικής ανεκτικότητας και του πειραματισμού που θα χαρακτηρίζει τη σχέση της Φρίντα και του Ντιέγκο.

Με απότομο κόψιμο (cut) στο μοντάζ, με κοντινά πλάνα και με φυσικό ήχο γίνεται πέρασμα στην επόμενη σκηνή. Είναι η ερωτική σκηνή της Φρίντας με τον φίλο της Άλεξ μέσα σε μια ντουλάπα στο πατρικό σπίτι της Φρίντα. Η σκηνή μας ξαφνιάζει και μας δημιουργεί τόσο έντονα συναισθήματα που δεν μας ενοχλεί ούτε το απότομο πέρασμα, ούτε και τα συνεχή κοψίματα με άλμα (jump cut) στο μοντάζ στη συγκεκριμένη σκηνή. Η παραβίαση του κλασικού

Φωτογραφία
της οικογένειας
της Φρίντα από
τον Γκιγιέρμο
Κάλο

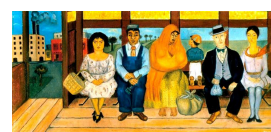
μοντάζ συνέχειας -το οποίο στοχεύει στο να δώσει την εμφάνιση του συνεχούς χρόνου και χώρου στην ιστορία με το χωρίς έμφαση μοντάζ- από το μοντάζ κόψιμο με άλμα (jump cut), επισημαίνει την κατασκευαστική φύση της ταινίας. Το μοντάζ κόψιμο με άλμα (jump cut) σήμερα τείνει να μην έχει μεγάλη σημασία και να μην είναι τόσο αταίριαστο. Σήμερα η κινηματογραφική κοινότητα χρησιμοποιεί μια κατευθυντήρια γραμμή που ονομάζεται «κανόνας των 30 μοιρών» («the 30 degree rule»), σύμφωνα με την οποία η κάμερα θα πρέπει να κινηθεί τουλάχιστον 30 μοίρες μεταξύ πλάνων από με το ίδιο θέμα, για να αποφευχθεί το μοντάζ κόψιμο με άλμα (jump cut).

Η υπόθεση λοιπόν της ταινίας εξελίσσεται -με συνεχή κοψίματα (cut) στο μοντάζ- και βλέπουμε ότι η Φρίντα μεγαλώνει σαν ένα αγοροκόριτσο, δυναμικό και ελεύθερο. Με τον πατέρα της διατηρεί μία όμορφη επικοινωνία, καθώς είναι ένα ελεύθερο πνεύμα, που την μυεί στην τέχνη και στην αρχαιολογία. Η μητέρα της, αντίθετα, είναι ένα άτομο που δεν την κατανοεί, λόγω της περιορισμένης της μόρφωσης και της θρησκοληψίας.

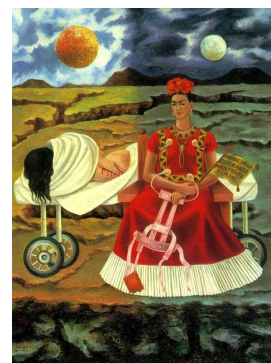
Το ατύχημα της Φρίντα

Η ταινία «Φρίντα» μπορεί να υπερηφανεύεται για ακολουθίες από εκθαμβωτική οπτική λαμπρότητα. Σε αργή κίνηση - όπως η ίδια η καλλιτέχνης, Φρίντα Κάλο, θυμάται (09:40-10:20 χρόνος της ταινίας) το σχεδόν θανατηφόρο ατύχημα της -ένα τραμ χτύπησε με το λεωφορείο που μετέφερε την έφηβη Φρίντα. Η αργή κίνηση δίνει στο θεατή το χρόνο (και την ευθύνη) για να αναλύσει τι είναι σημαντικό στη σκηνή. Η κάμερα της Τζούλι Τέιμορ εξετάζει προσεκτικά, αυτό το καθοριστικό για τη ζωή της Φρίντα γεγονός, μέσα από το λεωφορείο με εστίαση στις εντυπωσιακές εικόνες: ένα γαλάζιο πουλί εγκλωβισμένο σε ένα χέρι παίρνει ξαφνικά φτερά, μια συσκευασία σκόνης χρυσού εκρήγνυται. Η ακολουθία τελειώνει με μια λήψη από υψηλή-γωνία (high-angle shot) με το βουτηγμένο στο αίμα, συντριμμένο σώμα του κοριτσιού που βρίσκεται σουβλισμένο στο δάπεδο του οχήματος -μια μεταλλική χειρολαβή έχει διεισδύσει στη λεκάνη της- καθώς η σκόνη χρυσού πέφτει αργά σαν βροχή προς τα κάτω. Αυτή η εντυπωσιακή εικόνα από το επιχρυσωμένο μαρτύριο είναι δηλωτική της προσέγγισης της Τέιμορ για το θέμα -μια Φρίντα για το ευρύ κοινό.

Τα αρχικά στάδια αποκατάστασης της Φρίντα στο νοσοκομείο απεικονίζονται (10:21-11:00 χρόνος της ταινίας) μέσω μιας εφιαλτικής ακολουθίας κινουμένων σχεδίων (stop-motion animation), όπου οι χειρούργοι ορθοπεδικοί καθώς και το νοσηλευτικό προσωπικό παρουσιάζονται σαν ανθρώπινοι σκελετοί, που προσπαθούν να κάνουν διάγνωση και να ανατάξουν το σοβαρά τραυματισμένο σώμα της. Έχει σπάσει τη σπονδυλική στήλη, την κλείδα, δύο πλευρά, τη λεκάνη σε τρία σημεία, η μεταλλική βέργα των χειρολαβών μπήκε δεξιά και βγήκε από τον κόλπο, η κνήμη έχει έντεκα κατάγματα και το άλλο πόδι συνθλίβει. Είναι σε κόμμα και κινδυνεύει η ζωή της. Μετά το χειρουργείο, καθώς η Φρίντα ανοίγει για λίγο τα μάτια, με κοντινό της κάμερας, βλέπουμε στις κόρες των ματιών της να εικονίζονται τα κρανία των σκελετών των κινουμένων σχεδίων. Καταλαβαίνουμε τον μεγάλο πόνο και την άσχημη ψυχολογική κατάσταση που ζει η Φρίντα. Αλλά ίσως με αυτόν τον τρόπο η Τέιμορ να θέλει να μας δείξει και το ρόλο που οι χειρούργοι θα έπαιζαν στη ζωή της Φρίντα από εδώ και πέρα. Η ίδια η Φρίντα σε ένα γράμμα της, στις 11/10/1946, γράφει «Περίπου τελείωσα τον πρώτο σας πίνακα. Φυσικά δεν είναι τίποτε άλλο από το αποτέλεσμα αυτής της καταραμένης

Λάδι σε καμβά,
«Το Λεωφορείο»,
1929, από την Φρίντα
Κάλο

Λάδι σε καμβά,
«Το Δέντρο της
Ελπίδας», 1946, από
την Φρίντα Κάλο

εγχείρησής... Πίσω είμαι ξαπλωμένη σε ένα ασθενοφόρο, με το πρόσωπο γυρισμένο, προς ένα τοπίο, ένα κομμάτι γυμνής πλάτης, όπου κανείς βλέπει την τομή που μου έχουν κάνει οι χειρουργοί, αυτοί οι π... γιοί.»

Ακολούθησαν μήνες γεμάτοι από οδυνηρές και δαπανηρές θεραπείες. Η φυσική της αποκατάσταση περιλάμβανε την καθήλωσή της σε γύψο, ορθοπεδικές ζώνες, έκταση και πολύ συχνά βάρβαρες πειραματικές εγχειρήσεις. Όμως η πραγματική θλίψη της Φρίντα προερχόταν από την αναγκαστική απομόνωση και τη μοναξιά, που προκαλούσε η σωματική της κατάσταση. Διέξοδο στη δύσκολη συναισθηματική της κατάσταση αναζήτησε στη ζωγραφική. Ο φωτογράφος πατέρας της, ο Γκιγιέρμο, και η μητέρα της, η Ματίλντα, πούλησαν ό, τι είχαν προκειμένου να αντέξουν τις απανωτές εγχειρήσεις. Παρά τη δύσκολη οικονομική τους κατάσταση, υποστήριζαν το νεοαποκτηθέν ενδιαφέρον της Φρίντα για τη ζωγραφική και χάρισαν στην, καθηλωμένη στο κρεβάτι, κόρη τους ένα ειδικά κατασκευασμένο καβαλέτο. Επιπλέον, προσάρμοσαν στον ουρανό του κρεβατιού της έναν καθρέφτη, ώστε να μπορεί να έχει ως μοντέλο τον ίδιο της τον εαυτό. Αν και το να ζωγραφίζει τον εαυτό της ήταν στην αρχή αναγκαστική επιλογή, βλέπουμε στη συνέχεια ότι η ίδια ήταν ένα από τα αγαπημένα της μοντέλα. «Ζωγραφίζω τον εαυτό μου επειδή είμαι τόσο συχνά μόνη και επειδή είμαι το αντικείμενο που γνωρίζω καλύτερα από οτιδήποτε άλλο.», είχε πει η ίδια. Αυτή η τάση της -το να ζωγραφίζει τον εαυτό της- ίσως ήταν μια απεγνωσμένη προσπάθεια αναζήτησης της ταυτότητάς της. Στα έργα της αποτυπώνεται όλο το βάσανο του πόνου της και η προσπάθειά της να ανακουφιστεί απ' αυτόν και είναι συχνά άγρια σκληρά, με έναν πρωτόγονο ρεαλισμό που σοκάρει. Όταν αργότερα λάβει την αναγνώριση Σουρεαλιστών ζωγράφων στη Νέα Υόρκη και στο Παρίσι, η ίδια θα αποκηρύξει το Σουρεαλισμό, δηλώνοντας: «Νόμιζαν ότι είμαι Σουρεαλιστής, αλλά δεν ήμουν. Δεν ζωγράφισα ποτέ όνειρα. Ζωγράφιζα τη δική μου πραγματικότητα».

Η σχέση, το ειδύλλιο και ο γάμος της Φρίντα με τον Ντιέγκο

Όταν η Φρίντα είναι σε θέση να περπατήσει ξανά, επισκέπτεται με τόλμη τον Ριβέρα και του ζητά να κάνει κριτική στο έργο της. «Τότε δεν το ήξερα ακόμη, αλλά η συνάντηση με τη Φρίντα ήταν τελικά το πιο σημαντικό γεγονός στην ως τότε ζωή μου», εξομολογείται στην αυτοβιογραφία του ο Ντιέγκο σχετικά με τη μοιραία επίσκεψη. Η θετική κριτική του Ριβέρα για τα έργα της είναι ένα μεγάλο κίνητρο για να συνεχίζει να ζωγραφίζει σε όλη της τη ζωή. Η άμεση χημεία μεταξύ τους παράγει μια δυνατή σχέση. Αρχίζουν να συχνάζουν σε πάρτι που διοργανώνουν διανοούμενοι καλλιτέχνες, μέλη του Κομμουνιστικού κόμματος του Μεξικού. Εκεί η Φρίντα γνωρίζει τη διάσημη φωτογράφο Τίνα Μοντότι (που υποδύεται η Άσλεϊ Τζαντ) και το ζωγράφο Ντέιβιντ Σικιέρος (που υποδύεται ο Αντώνιο Μπαντέρας σε μια σύντομη σκηνή). Αν και ταινία δεν προσπαθεί να αποκρύψει τη μαχητικότητα αυτών των καλλιτεχνών, κρατάει μια αποστασιοποιημένη προσέγγιση, κάνοντας ελκυστικό το μποέμικο σικ των καλλιτεχνών όπως ο Ριβέρα και η Μοντότι, καθώς αυτοί επισκέπτονται τα μπαρ των παραγκουπόλεων της εργατικής τάξης. Αρκετές από αυτές τις σκηνές φαίνεται να έχουν εμπνευστεί από την ταινία «Ο Κονφορμίστας» («The Conformist»), του Μπερνάρντο Μπερτολούτσι, που επίσης αναφέρεται στην δεκαετία του '30, όπως ιδιαίτερα η δροσερή κομψότητα της Άσλεϊ Τζαντ ως Μοντότι και το αισθησιακό ταγκό μεταξύ αυτής και της Φρίντα, το οποίο αποκαλύπτει στο κοινό και την αμφισεξουαλικότητα της

Φωτογραφία της Φρίντα από τον Γκιγιέρμο Κάλο

Φωτογραφία από την ταινία «Φρίντα»

Φωτογραφία από την ταινία «Φρίντα»

Φρίντα. Το τραγούδι του ταγκό είναι διηγητική μουσική στην ταινία. Είναι το «Μπλε Υπνοδωμάτιο» («Alcoba Azul»), ένα λυρικό μεξικάνικο κομμάτι σε στίχους Χερνάν Μπράβο Βαλέρα (Hernán Bravo Varela), που ερμηνεύει η Λίλα Ντάουνς (Lila Downs).

Στην ταινία «Φρίντα», ο ασαφής κομμουνισμός της πρωταγωνίστριας εμφανίζεται νωρίς, όταν βλέπουμε την ανερχόμενη νεαρή καλλιτέχνη να χαιρετά επισήμως το περίφημο Μεξικανό τοιχογράφο Ντιέγκο Ριβέρα με μια σταθερή χειραψία και προσφωνώντας τον με τον τίτλο του "Συντρόφου". Αλλά το βάθος της δέσμευσης της με τον κομμουνισμό μέσα στην ταινία παραμένει λίγο προς διερεύνηση. Στην οθόνη βλέπουμε στους δρόμους διαμαρτυρούμενους να διαδηλώνουν εναντίον απροσδιόριστων πράξεων του ιμπεριαλισμού. Όμως στην ταινία δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι η ιστορική Φρίντα διαδήλωνε πάνω στο αναπηρικό καροτσάκι ειδικά κατά της ανατροπής από τη CIA του αριστερού πρόεδρου της Γουατεμάλας Γιακόμπο Αρμπένζ (Jacobo Arbenz) το 1954.

Το ειδύλλιο ανάμεσα στην Φρίντα και τον Ντιέγκο μετατρέπεται σε γάμο – ο τρίτος για τον Ντιέγκο. Η Φρίντα, πριν αποδεχθεί την πρότασή του, απαιτεί την αφοσίωση και όχι την πίστη του. Εδώ μπορούμε να θυμηθούμε και μια σκηνή στις αρχές της ταινίας, όπου η νεαρή Φρίντα, δεν νομίζει ότι όλοι πρέπει να παντρεύονται και ζητά από τον πατέρα της να της πει, αυτό που έχει μεγαλύτερη σημασία για ένα καλό γάμο. Η παιγνιώδης απάντησή του -«Μικρή μνήμη»- αντιπροσωπεύει τόσο την προφητική συμβουλή ενός γονέα όσο και, πιθανώς, την αξιολόγηση της σκηνοθέτης Τζούλι Τέιμορ.

Όταν η Φρίντα ανακοινώνει την πρόθεσή της να παντρευτεί τον Ντιέγκο Ριβέρα, η μητέρα της σχολιάζει καυστικά: «Θα είναι ο γάμος του ελέφαντα και της περιστέρας». Όλος ο κόσμος δέχεται με σκεπτικισμό το νέο για το γάμο αυτού του σκανδαλιάρικου και φιλάσθενου κοριτσιού με τη «μεγαλοφυΐα» των Μεξικανών τοιχογράφων, τον Ντιέγκο Ριβέρα, που έχει τα διπλά της χρόνια, το τριπλάσιο βάρος, τον φωνάζουν «δράκο» κι έχει τη φήμη άγριου γυναικοκατακτητή κι άθεου κομμουνιστή. Η Φρίντα και ο Ντιέγκο αποτελούν ένα τελείως ξεχωριστό, ιδιόμορφο και μοναδικό ζευγάρι. Η σχέση τους οικοδομείται και εκφράζεται μέσα από τη ζωγραφική, καθώς δημιουργούν ένα έργο τελείως ανόμοιο και ταυτόχρονα συμπληρωματικό. Το πάθος, η τέχνη και μια ισχυρή δέσμευση για τη ριζοσπαστική πολιτική είναι τα μόνα κοινά σημεία αυτών των δύο πλασμάτων, που εξερεύνησαν όλες τις μορφές του παράλογου. Συγκροτούν λοιπόν ένα ζευγάρι άφθαρτο, μυθικό, τόσο τέλειο και αντιφατικό όσο και η αυθεντική μεξικάνικη κουλτούρα.

Το πέρασμα από το σπίτι της Φρίντας, όπου ντύθηκε νύφη, στην έδρα του Κομμουνιστικού κόμματος, όπου θα διεξάγονταν η γαμήλια δεξίωση, γίνεται με μια ιδιαίτερη και εντυπωσιακή τεχνική εφέ, που ονομάζεται ζωντανή-δράση (live-action) (38:50-38:56 χρόνος της ταινίας). Η τεχνική αυτή αναφέρεται σε έργα που θα ενεργοποιηθούν από ανθρώπους ηθοποιούς, σε αντίθεση με τα κινούμενα σχέδια (animation). Όπως είναι ο κανόνας, ο όρος αυτός είναι συνήθως περιττός, αλλά κάνει μια σημαντική διάκριση σε καταστάσεις στις οποίες θα μπορούσε κανείς να αναμένει κανονικά κινούμενα σχέδια. Όπως εδώ στην ταινία μερικοί χρόνοι παρουσιάζουν μια σκηνή ως ζωγραφική, κατόπιν αυτή διαλύεται αργά σε μια πραγματική σκηνή με τους ηθοποιούς που δρουν. Αυτό μας δημιουργεί την ψευδαίσθηση ότι οι ηθοποιοί και τα σκηνικά ξεπηδούν μέσα από τον πίνακα ζωγραφικής. Η εκ νέου δημιουργία δεκάδων αξιολογών έργων ζωγραφικής της Φρίντα Κάλο, για να χρησιμοποιηθούν στην

Φωτογραφία
από την ταινία «Φρίντα»

Λάδι σε καμβά,
«Φρίντα & Ντιέγκο
Ριβέρα», 1931, από
την Φρίντα Κάλο

ταινία, είναι το πραγματικό οπτικό πραξικόπημα της ταινίας. Πολλά από αυτά ήρθαν ξαφνικά στη ζωή με τη Χάγιεκ ή τον Μολίνα σε αυτά. Η τεχνική της ζωντανής-δράσης (live-action) χρησιμοποιείται αρκετές φορές στην ταινία, θέλοντας, ίσως, η σκηνοθέτης Τζούλι Τέιμορ να υπογραμμίσει τη στενή σχέση μεταξύ της ζωής και της τέχνης της Φρίντα. Παρεμπιπτόντως, η εικονογράφηση της ταινίας μας προσφέρει μια εντυπωσιακή θέα από το Μεξικό ως καλλιτεχνικό και πολιτικό παράδεισο της εποχής.

Η Φρίντα συμφιλιώνεται και δημιουργεί φιλική σχέση με την τελευταία πρώην γυναίκα του Ντιέγκο, τη Λούπε Μαρίν. Ο Ντιέγκο εμπλέκεται πάλι σε ερωτική σχέση με το μοντέλο που ζωγραφίζει. Όταν το μαθαίνει η Φρίντα ξεσπά με ποτό και γλέντι, συμπεριφορά που αναδεικνύει τη δυναμική της προσωπικότητα. Το τραγούδι που ακούγεται μέσα στο μπαρ της εργατικής τάξης, που έχει πάει το ζευγάρι, είναι το παραδοσιακό μεξικάνικο τραγούδι «Η Μάγισσα» («La Bruja»), που ερμηνεύει η Σάλμα Χάγιεκ και οι Λος Βέγκα (Los Vega).

Το ταξίδι του ζευγαριού στην Αμερική

Η απόφαση του υπουργού Εκπαίδευσης του Μεξικού να σταματήσει το πρόγραμμα ζωγραφικής τοίχων, αναγκάζει το ζευγάρι να μεταβεί στην Αμερική. Ο ήδη διάσημος στην Αμερική, Ριβέρα, δέχθηκε την πρόταση να ζωγραφίσει τοιχογραφίες σε διάφορες αμερικανικές πόλεις και ταξίδεψαν μαζί στο Σαν Φρανσίσκο, στο Ντιτρόιτ και στη Νέα Υόρκη. Ο κινηματογραφιστής Ροντρίγκο Πριέτο (Rodrigo Prieto) επιδέξια μετατοπίζει τον τόνο εικονογράφησης της ταινίας από τα φανταχτερά χρώματα και το φως του ήλιου του Μεξικού χωρίς αλλοιώσεις, σε εξελιγμένες, ξεθωριασμένες, αποκορεσμένες (desaturated) αποχρώσεις στη Νέα Υόρκη, προσεγγίζοντας με αυτόν τον τρόπο όχι μόνο τη συμβατική πραγματικότητα, αλλά και τα συναισθήματα της Φρίντα. Φυσικά πάλι εδώ βλέπουμε την τεχνική κινουμένων σχεδίων (stop-motion animation), όπου ο Ριβέρα γίνεται Κίνγκ Κονγκ (King Kong) ίσως για να τονιστεί η περίοδος που Φρίντα και Ντιέγκο δαπανώνται στη Νέα Υόρκη.

Η έκθεση ζωγραφικής του Ριβέρα στην Νέα Υόρκη είχε μεγάλη επιτυχία. Η Κάλο, την περίοδο αυτή, ζει στη σκιά του συζύγου της. Το ζευγάρι απέκτησε συμπάθειες ανάμεσα στους καλλιτεχνικούς κύκλους. Ο Ντιέγκο συνεχίζει τις ερωτικές σχέσεις με άλλες γυναίκες και το ίδιο κάνει και η Φρίντα, δείχνοντας να έχει αποδεχτεί το χαρακτήρα του άντρα της. Σύντομα όμως η Φρίντα ανακαλύπτει ότι είναι έγκυος, γεγονός που ανησυχεί τον Ριβέρα, ο οποίος γνώριζε ότι ο ταλαιπωρημένος οργανισμός της πιθανόν να μην αντέξει μια εγκυμοσύνη. Και είχε δίκιο. Η αποβολή της Φρίντα έγινε στο Ντιτρόιτ, στο Νοσοκομείο Χένρι Φορντ (Henry Ford Hospital) και όχι στη Νέα Υόρκη, όπως αφήνει η ταινία να εννοηθεί. Η οδυνηρή αυτή αποβολή την ώθησε να διοχετεύσει τον πόνο και τη μοναξιά της σε πίνακες όπως «Αποβολή στο Ντιτρόιτ» («Miscarriage in Detroit», 1932), «Αυτοπροσωπογραφία στα σύνορα Μεξικού και Αμερικής» («Self Portrait on the Borderline between Mexico and the United States», 1932) και «Το φουστάνι μου κρέμεται εκεί - Νέα Υόρκη» («My dress hangs there - New York», 1933). Το στιλ της δεν θυμίζει σε τίποτα εκείνο του συζύγου της και είναι βασισμένο στη μεξικανική παραδοσιακή τέχνη και ειδικότερα στις μικρές εικόνες, γνωστές ως λαϊκά χριστιανικά τάματα (retablos), που αποτελούν ευχαριστία στην Παρθένο Μαρία για την πραγματοποίηση μιας ευχής και τις οποίες προσέφεραν οι πιστοί στις μεξικανικές εκκλησίες. Έκτοτε, η Κάλο άρχισε να δουλεύει μια σειρά

Τοιχογραφία του Ντιέγκο Ριβέρα

Λάδι σε καμβά,
«Αποβολή στο
Ντιτρόιτ», 1932, από
την Φρίντα Κάλο

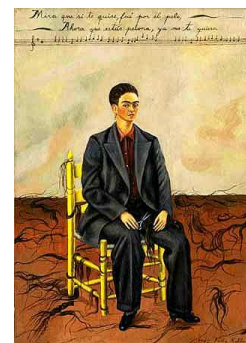
αριστουργημάτων, που δεν είχαν προηγούμενο στην ιστορία της τέχνης. Οι πίνακές της αποτύπωναν τη γυναικεία ποιότητα της αλήθειας, της σκληρότητας και του μαρτυρίου. Διατεινόταν, ωστόσο, ότι το έργο της δεν ήταν σημαντικό. «Προτιμούσε να την βλέπουν ως μια σαγηνευτική προσωπικότητα παρά ως ζωγράφο», αναφέρει στη βιογραφία της η συγγραφέας Χάιντεν Χερέρα.

Η ταινία «Φρίντα» προσπαθεί να είναι ουδέτερη για το σωστό και το λάθος στην καλλιτεχνική αντιπαράθεση μεταξύ του Ντιέγκο Ριβέρα και του δισεκατομμυριούχου προστάτη της Νέας Υόρκης Νέλσον Ροκφέλερ (που υποδύεται ο Έντγουαρντ Νόρτον), ο οποίος ξαφνιάζεται όταν ο Μαρξ και ο Λένιν εμφανίζονται σε τοιχογραφία που έκανε ο Ριβέρα για την είσοδο του Ροκφέλερ Κέντρου Λόμπι. Στο τέλος ο Ροκφέλερ ενώ τον πληρώνει, καταστρέφει την τοιχογραφία και μαζί καταστρέφεται και η καριέρα του Ριβέρα στην Αμερική.

Διατάραξη της σχέσης του ζευγαριού, επιστροφή της Φρίντα στο Μεξικό

Η Φρίντα προσπαθεί να στηρίξει τον απογοητευμένο Ντιέγκο, ο οποίος δεν θέλει να γυρίσει στο Μεξικό ηττημένος. Όμως η ερωτική σχέση του με την αδελφή της Κριστίνα Κάλο (που υποδύεται η Μία Μαέστρο), το αίμα της, την εξοργίζει, την απογοητεύει και την αναγκάζει να δηλώσει: «Στη ζωή μου είχα δύο πολύ σοβαρά ατυχήματα. Το ένα ήταν όταν κάποιο όχημα πέρασε από πάνω μου. Το άλλο ήταν ο Ντιέγκο.»

Η Φρίντα επιστρέφει στο Μεξικό. Πάλι εδώ έχουμε ένα καταπληκτικό μοντάζ ενότητας (01:13:49 – 01:15:43 χρόνος της ταινίας), όπου η εξωδιηγητική μουσική (τραγουδι) αρχίζει από τη σκηνή που η Φρίντα είναι στην Αμερική, για να συνεχίσει στην επόμενη ακολουθία, μέσα στην οποία βλέπουμε πολλές διαφορετικές σκηνές: τη μετακόμιση στο Μεξικό, το κόψιμο των μαλλιών της, το μικρό πάρτι που κάνει στο νέο της σπίτι και να τελειώσει στη σκηνή που θέλει η ταινία να επικεντρωθούμε. Μέσα σε αυτή την ίδια ακολουθία, για να κερδίσει η ταινία περισσότερο χρόνο (γρήγορη αφήγηση), αλλά και για να γίνει πιο ενδιαφέρουσα, βλέπουμε εναλλασσόμενο μοντάζ από σκηνές με το κόψιμο των μαλλιών της και από σκηνές με το πάρτι. Το τραγούδι που ακούμε είναι το «Μαύρη Περιστερά» («Paloma Negra»), σε στίχους Τομάς Μέντεζ (Tomás Méndez), που εδώ το ερμηνεύει με πολύ πάθος η Σάλμα Χάγιεκ. Πολύ ωραίο κλείσιμο της ακολουθίας γίνεται με την τεχνική της ζωντανής-δράσης (live-action), όπου ζωντανεύει ο πίνακας ζωγραφικής, που εικονίζει την Φρίντα με κομμένα μαλλιά, μέσα στο ίδιο πλαίσιο. Φυσικά τον πίνακα «Αυτοπροσωπογραφία με Κομμένα Μαλλιά» («Self Portrait with Cropped Hair») τον ζωγράφησε αρκετά χρόνια μετά απ' ότι η ταινία τον αναφέρει.

Λάδι σε καμβά,
«Αυτοπροσωπογραφία με
Κομμένα Μαλλιά», 1940,
από την Φρίντα Κάλο

Η γνωριμία της Φρίντα με τον Λέων Τρότσκι και το ταξίδι της στο Παρίσι

Η σχέση της Φρίντας και του Ντιέγκο είχε αρχίσει να κλονίζεται ως τη στιγμή που στη ζωή τους εμφανίστηκε ο εξόριστος στο Μεξικό Ρώσος ηγέτης Λέων Τρότσκι (που υποδύεται ο Τζέφρι Ρας), ο οποίος είχε ζητήσει πολιτικό άσυλο στο Μεξικό το 1937. Τον φιλοξένησαν στο πατρικό σπίτι της Φρίντα, «Το Μπλε Σπίτι» («La Casa Azul») στο Κογιοακάν (Coyoacán). Ανάμεσα στον Τρότσκι και την Φρίντα αναπτύχθηκε μια διαπροσωπική σχέση, που ξεπέρασε το φλερτ και οδήγησε το ζεύγος Τρότσκι να μετακομίσει από «Το Μπλε Σπίτι».

Εδώ η ταινία χρησιμοποιεί κάποια στοιχεία μυθοπλασίας για να περιγράψει το σύντομο ειδύλλιο της Φρίντα με τον ηλικιωμένο Λέων Τρότσκι, πλέκοντάς τα επιδέξια με τα πραγματικά γεγονότα.

Όστόσο η ζωγράφος είχε πάρει πλέον τον δρόμο της ανεξάρτησης από τον Ριβέρα και με τη βοήθεια του σουρεαλιστή ζωγράφου Αντρέ Μπρετόν (που υποδύεται ο Ομάρ Ροντρίγκεζ), που είχε λατρέψει τη δουλειά της, άρχισε να εκθέτει έργα της στη Νέα Υόρκη και στο Παρίσι. Η ταινία μας δείχνει τη ζωγράφο στο Παρίσι. Οι αποχρώσεις τις ταινίας και εδώ είναι ξεθωριασμένες, αποκορεσμένες (desaturated), όπως ήταν και στη Νέα Υόρκη. Ίσως να θέλει να μας δείξει την κούραση της Φρίντα από την υποκρισία της ευρωπαϊκής διανοήσης και στα τέλη της δεκαετίας του '30. Όμως στο Παρίσι έλαβε την αναγνώριση του Πικάσο και ο πίνακας της «Αυτοπροσωπογραφία-Το Πλαίσιο» («Self Portrait-The Frame») αγοράστηκε από το Λούβρο και ήταν το πρώτο έργο Μεξικανού καλλιτέχνη του 20ου αιώνα που αγοράστηκε από διεθνούς φήμης μουσείο, το 1938.

Λάδι σε καμβά,
«Αυτοπροσωπογραφία
Το Πλαίσιο», 1938, από
την Φρίντα Κάλο

Το διαζύγιο και η επανένωση με τον Ντιέγο

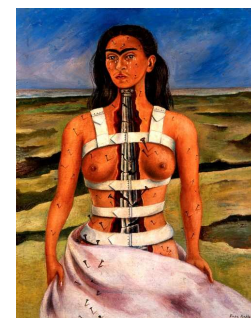
Η Φρίντα επιστρέφει από το Παρίσι στο Μεξικό και ο Ντιέγο της ζητά διαζύγιο. Πάλι αρχίζει ένα μοντάζ συνέχειας, καθώς ακούμε το τραγούδι, «La Gioróna» («La Llorona» - «Η γυναίκα που Κλαίει»), σε στίχους Λούις Μαρς (Luis Mars), που εδώ το ερμηνεύει η Τσαβέλα Βάργκας (Chavela Vargas) - η Λίλα Ντάουνς (Lila Downs) ερμηνεύει το ίδιο τραγούδι αργότερα, στη σκηνή από την έκθεση ζωγραφικής της Φρίντα. Αυτό το εξαιρετικό τραγούδι σε ορισμένες σκηνές αυτής της ακολουθίας είναι διηγητικό στην ταινία, όπως όταν μας δείχνει την Φρίντα να πίνει για να επουλώσει τον πόνο του χωρισμού της. Αντίθετα, σε άλλες σκηνές γίνεται εξωδιηγητικό, όπως όταν μας την δείχνει να μετουσιώνει τον πόνο της σε τέχνη, ζωγραφίζοντας το «Οι δύο Φρίντες» («The Two Fridas») και όταν μας δείχνει την δολοφονία του Τρότσκι.

Λάδι σε καμβά,
«Οι δύο Φρίντες», 1939,
από την Φρίντα Κάλο

Η Φρίντα συλλαμβάνεται για τη δολοφονία του Τρότσκι και η αδελφή της Κριστίνα την βγάζει από τη φυλακή με την παρέμβαση του Ντιέγο στον πρόεδρο του Μεξικού. Κι ενώ αποκαταστάθηκαν οι σχέσεις της με την αδελφή της, η υγεία της ολοένα και χειροτερεύει. Η σπονδυλική της στήλη έχει σοβαρό πρόβλημα και πρέπει να φοράει σιδερένιο γιλέκο για να τη στηρίξει, έπαθαν γάγγραινα τα δάχτυλα του ποδιού και πρέπει να κοπούν. Ο έντονος διαρκής σωματικός πόνος που νιώθει εκφράζεται στον πίνακα «Η Σπασμένη Κολώνα» («La Columna Rota», 1944), που εξαιρετικά μας παρουσιάζει η ταινία με την τεχνική της ζωντανής-δράσης (live-action).

Καθηλωμένη στο αναπηρικό καροτσάκι η Φρίντα έσμιξε πάλι με τον Ριβέρα, και ξαναπαντρεύτηκαν. Εκείνος προσπαθεί να τη βοηθήσει κι να δώσει έναν τόνο αισιοδοξίας στη ζωή της. Η αδελφή της Κριστίνα είναι πάντα στο πλευρό της. Η υγεία της όμως επιδεινώνεται διαρκώς και χρησιμοποιεί ουσίες για να αντέχει τους πόνους. Υποβάλλεται σε αρκετές εγχειρίσεις στη λεκάνη και το πόδι (λέγεται ότι σε όλη τη ζωή της είχε κάνει πάνω από 32 επεμβάσεις). Η σπονδυλική της στήλη δεν την κρατά εύκολα πια και για να ζωγραφίζει, έπρεπε να στηρίζει το κεφάλι της με τεχνητά μέσα. Κατά τραγική ειρωνεία, όσο η υγεία της επιδειωνόταν τόσο εκείνη έβρισκε το κουράγιο και την έμπνευση για δημιουργία. Ζωγράφιζε την κατάσταση ακινησίας στην οποία βρισκόταν και τα επακόλουθα συναισθήματα της με τον δικό της μοναδικό τρόπο.

Λάδι σε καμβά,
«Η Σπασμένη Κολώνα»,
1944, από την Φρίντα
Κάλο

Ο Ριβέρα αναλαμβάνει τις εκθέσεις της, καθώς η καλλιτεχνική της φήμη αυξάνεται. Το 1954 πραγματοποιείται η πρώτη και μοναδική έκθεσής της στο

Μεξικό. (Την δια χρονιά, ακρωτηριάζουν το δεξί της πόδι, που απειλούταν από γάγγραινα, κάτι το οποίο επιδείνωσε την ήδη άσχημη κατάστασή της.) Στην ταινία βλέπουμε την κατάκοιτη στο κρεβάτι της, Φρίντα, να επιμένει να παραβρεθεί στην έκθεσή της, όμως ο Ντιέγκο και ο γιατρός της προσπαθούν να την αποτρέψουν, καθώς είχε περάσει και μια βρογχοπνευμονία εκείνη την περίοδο, που την είχε αφήσει ιδιαίτερα αδύναμη. Όμως αυτή έχει άλλη γνώμη.

Η ταινία πλησιάζει από κει που άρχισε. Όταν στην αρχή της ταινίας βλέπαμε να μεταφέρεται ένα κρεβάτι, που πάνω του βρισκόταν η Φρίντα, μέσα σε ένα φορτηγό, ήταν γιατί το φορτηγό αυτό την πήγαινε στην έκθεσή της! Την παρακολουθούμε που με συγκίνηση και χαρά κοιτάζει μερικά από τα έργα της. Μέσα σε αυτά δεν απεικονίζει όνειρα, αλλά τη δική της πραγματικότητα. Επηρεασμένη από την κουλτούρα των αυτοχθόνων ιθαγενών του Μεξικού, χρησιμοποιεί φωτεινά χρώματα και δραματικούς συμβολισμούς. Επίσης κάποια έργα της έχουν θέματα Χριστιανικά και Εβραϊκά. Συνδυάζει στοιχεία της κλασικής θρησκευτικής μεξικανικής παράδοσης με σουρεαλιστικά στοιχεία. Σχεδιάζει μερικά πορτρέτα, αλλά σε αντίθεση με τα ολοκληρωμένα έργα ζωγραφικής της, είναι πιο αφηρημένα.

Λάδι σε καμβά,
«Το πληγωμένο ελάφι»,
1946, από την Φρίντα
Κάλο

Το τέλος της ταινίας

Η ταινία φτάνει στο τέλος της. Η Φρίντα κουρασμένη πια χαρίζει ένα δαχτυλίδι στον αγαπημένο της Ντιέγκο. Εκεί μαζί αγκαλιασμένους τη βρίσκει το τέλος. Ένα τέλος που τώρα πια αποζητούσε ως λύτρωση από το ταλαιπωρημένο της σώμα. Η Φρίντα Κάλο πέθανε στον ύπνο της. Τα τελευταία λόγια στο ημερολόγιό της ήταν: «Ελπίζω το τέλος να είναι χαρούμενο και ελπίζω να μην επιστρέψω ποτέ ξανά. Φρίντα». Η επίσημη αιτία του θανάτου ήταν πνευμονική εμβολή, αν και μερικοί εικάζουν ότι πέθανε από υπερβολική δόσολογία κάποιου φαρμάκου που μπορεί να ήταν ή και όχι τυχαία, αλλά αυτοψία δεν διενεργήθηκε ποτέ. Αργότερα, στην αυτοβιογραφία του, ο Ντιέγκο Ριβέρα έγραψε ότι η ημέρα που έχασε την Κάλο ήταν η πιο τραγική ημέρα της ζωής του, προσθέτοντας ότι, είχε συνειδητοποιήσει πολύ αργά, ότι το καλύτερο κομμάτι της ζωής του ήταν η αγάπη του για εκείνη. Στην πραγματικότητα, Φρίντα και Ντιέγκο θα ήταν ο πιο ακριβής τίτλος για αυτήν την ταινία, επειδή η Τζούλι Τέιμορ προτιμά να υπογραμμίσει την εποικοδομητική/καταστροφική σχέση μεταξύ των δύο δημιουργικών μεγαλοφυΐων.

Η Φρίντα είχε ζητήσει από τον Ντιέγκο να κάψει το σώμα της όταν πεθάνει. Δεν ήθελε να τη θάψουν, γιατί αρκετό καιρό έμεινε ξαπλωμένη στη ζωή της. Και πραγματικά οι στάχτες της βρίσκονται στο πατρικό σπίτι της, «Το Μπλε Σπίτι» («La Casa Azul») στο Κογιοακάν (Coyoacán), το οποίο σήμερα είναι μουσείο που στεγάζει μια σειρά από έργα τέχνης της και πολλά κειμήλια από την προσωπική της ζωή.

Η ταινία λοιπόν παίρνοντας έμπνευση από τον πίνακα της «Το Όνειρο - Το Κρεβάτι» («The Dream - The Bed», 1940), δημιουργεί εκ νέου τον πίνακα και τον τυλίγει στις φλόγες. Έτσι λοιπόν κάνει εντυπωσιακό φινάλε, χρησιμοποιώντας εξαιρετικά την τεχνική ζωντανή-δράση (live-action), με τη νεκρή Φρίντα, πάνω στο κρεβάτι που καίγεται, να μας χαμογελά. Το τραγούδι που ακούμε είναι το «Ζήτω η ζωή» ("Viva La Vida"), σε στίχους Χερμάν Μράβο Βαλέρα (Hernán Bravo Varela) και ερμηνεία Τρίο Μαριμπέρος (Trio Marimberos).

Λάδι σε καμβά,
«Το Όνειρο - Το
Κρεβάτι», 1940, από την
Φρίντα Κάλο

Σχόλια για την ταινία

Σε τελική ανάλυση, την ισορροπία μεταξύ πολλών στοιχείων ταινίας -η επιδείνωση της σχέσης της Φρίντα με τον Ντιέγκο, η προδοσία από την αδελφή της Κριστία, τη σύλληψή της μετά τη δολοφονία του Τρότσκι, νέα έργα, διάφορες οικογενειακές τραγωδίες, η στέρηση του πόνου μετά τις ολοένα και πιο βασανιστικές εγχειρήσεις και ασθένειες- είναι δύσκολη. Όλα αυτά αποδεικνύονται περισσότερο από ότι η ταινία μπορεί να χειριστεί. Η έλλειψη μιας δραματικής καμπύλης είναι ιδιαίτερα αισθητή στο τέλος, και το ποιητικό φινάλε που προσφέρεται ως ένα συμπέρασμα δεν ικανοποιεί πλήρως.

Η ταινία ξεφεύγει σε κάποια σημεία από τη ρεαλιστική απεικόνιση της πραγματικότητας. Αδυναμία της ταινίας είναι και ο καταγιγισμός από ένα πλήθος στιγμιότυπων από τη ζωή της ηρωίδας, χωρίς πάντοτε η μετάβαση να είναι αβίαστη. Το πρόβλημα αυτό διαπιστώνεται όμως συχνά σε βιογραφικές ταινίες για σπουδαίους ανθρώπους με πλούσια δράση.

Η Τζούλι Τέιμορ εμπνέεται από διάφορες πηγές, συμπεριλαμβανομένων των πλωτών κήπων, τα ερείπια των Αζτέκων, τις Μεξικάνικες μάσκες θανάτου και τα καρτ-ποστάλ της περιόδου, πετυχαίνοντας μερικές αξέχαστες ειδικών εφέ ακολουθίες (σεκάνς) που λειτουργούν πολύ καλά μέσα στην ταινία.

Η δημιουργία εκ νέου πολλών έργων της ζωγράφου, με μοντέλα την Χάγιεκ και τον Μολίνα και η χρήση τους στην ταινία είναι εντυπωσιακή και αποδεικνύουν πως είναι αδύνατο να ξεχωρίσεις τη ζωή από τη δουλειά της εξαιρετικής προσωπικότητας της Φρίντα Κάλο.

Οι ηθοποιοί φαίνεται να είναι με ευκολία πάνω στους ρόλους τους, καθώς η ταινία εξελίσσεται και η συναισθηματική θερμοκρασία θερμαίνεται. Η Χάγιεκ δημιουργεί ένα σωματοποιημένο χαρακτήρα με μια επίμονη σφοδρή επιθυμία για ζωή. Ο Μολίνα ρίχνει τον εαυτό του στο ρόλο της αυτοδιαφήμισης: ο κακόβουλος γυναικάς Ντιέγκο που ωριμάζει σε έναν καλύτερο άνθρωπο.

Το μέικ-απ από τους Τζον Τζάκσον (John E. Jackson), Μπεατρίς Ντε Άλβα (Beatriz De Alba) είναι εξαιρετικό. Δίκαια κέρδισαν το Όσκαρ!

Ο κινηματογραφιστής Ροντρίγκο Πριέτο (Rodrigo Prieto) επιδέξια μετατοπίζει τον τόνο εικονογράφησης της ταινίας από τα έντονα χωρίς αλλοιώσεις χρώματα του Μεξικού, σε εξελιγμένες, ξεθωριασμένες, αποκορεσμένες (desaturated) αποχρώσεις στη Νέα Υόρκη και στο Παρίσι, προκαλώντας τα ανάλογα συναισθήματα.

Ο σχεδιαστής παραγωγής Φελίπε Φερνάντεζ ντελ Πάσο (Felipe Fernandez del Paso) δίνει στην εικόνα μια ισχυρή εθνική ματιά στις εκ νέου δημιουργίες του των απίστευτων σπιτιών της Φρίντα, που συχνά είναι οι πραγματικές τοποθεσίες.

Το μουσικό αποτέλεσμα του Έλιοτ Γκόλντεθαλ (Elliot Goldenthal) ακολουθεί πολύ κοντά τη μεξικάνικη λαϊκή μουσική, με μια λυρική παράκαμψη, που τραγούδησαν ο Καετάνο Βελόσα (Caetano Velosa) η Λίλα Ντάουνς (Lila Downs).

Η ταινία απέσπασε το 2003, στην 75^η απονομή, Όσκαρ μουσικής και μέικ-απ, ενώ ήταν υποψήφια για Όσκαρ Α΄ γυναικείου ρόλου, καλλιτεχνικής διεύθυνσης, κοστούμιών και τραγουδιού.

Φωτογραφία από το πατρικό της Φρίντας, «Το Μπλε Σπίτι», στο Κογιωακάν

Εξώφυλλο από το δίσκο της ταινίας

Βιβλιογραφία – Διαδουκτιογραφία

ΧΑΙΝΤΕΝ ΧΕΡΕΡΑ, *Φρίντα: Η βιογραφία της Φρίντα Κάλο*, Αθήνα: Α. Α. Λιβάνη, 1996

HAYDEN HERRERA, *Frida: A Biography of Frida Kahlo*, 2002

ΖΑΝ ΜΑΡΙ ΓΚΥΣΤΑΒ ΛΕ ΚΛΕΖΙΟ, *Ντιέγκο και Φρίντα*, Αθήνα: Κατσαντώνη, 2008

Κοψίματα με άλμα (jump cut) στο μοντάζ:

http://en.wikipedia.org/wiki/Jump_cut

Κινούμενα σχέδια (stop-motion animation):

http://en.wikipedia.org/wiki/Stop_motion

Ζωντανή-δράση (live-action): <http://en.wikipedia.org/wiki/Live-action>

Ξεθωριασμένο, αποκορεσμένο (desaturated): <http://www.luminous-landscape.com/tutorials/desaturated.shtml>

Λάδι σε καμβά, «Το φουστάνι μου κρέμεται εκεί - Νέα Υόρκη», 1933, από την Φρίντα Κάλο